

NENT - Den nasjonale forskningsetiske komité for
naturvitenskap og teknologi

Deres ref.:

Vår ref.:
23/03362-1

Dato:
14.08.23

Høring til NENT fra Høgskulen på Vestlandet (HVL)

HVL informerte om og inviterte alle 4 fakulteter til å bidra til innspill til Høringsnotat om Forskningsetiske retningslinjer for naturvitenskap og teknologi. HVL sitt høringssvar er basert på tilbakemeldinger fra Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap (FIN), og Avdeling for forskning, innovasjon og internasjonalisering (AFII) sine forslag. HVL vil takke de nasjonale forskningsetiske komiteene for invitasjon til høring og et godt arbeid med revisjon av retningslinjene. Hovedinntrykket er et godt formulert og omfattende dokument.

Innledning

Formålet med retningslinjene & Ansvar for forskningsetikken

Formål versus Ansvar – Retningslinjene presiserer at de kan være nyttige redskaper i diskusjon om blant annet rolleavklaringer (under Formål). Retningslinjene kan derfor med fordel utdype mer eksempler på roller og ansvar for studenter og veiledere, forskere og forskningsledere, i etterlevelse av forskningsetikken. Retningslinjene presiserer også at de skal bidra til å forebygge vitenskapelig uredelighet (under Formål). Et avsnitt som påpeker mulige konsekvenser ved brudd på forskningsetiske retningslinjer, for forskeren og forskningsledere, kan derfor være et viktig element å ha med som bidra til å forebygge vitenskapelig uredelighet.

Retningslinjer

Redelighet, etterrettelighet og åpenhet:

Punkt 5) Vi mener at plagieringsdefinisjonen («Å plagiere innebærer å framstille andres ideer eller forskning som sin egen.») bør utvides ved å inkludere «tekster» eller «tekstpassasjer» i definisjonen.

Postadresse

Høgskulen på Vestlandet
Postboks 7030
5020 Bergen
post@hvl.no

Telefon

+47 55585800
Internett
www.hvl.no
Org.nr. 917 641 404

Fakturaadresse

Høgskulen på
Vestlandet
Fakturamottak
Postboks 363 Alnabru
0164 Oslo

Avdeling

AFII - Avdeling for
forskning,
internasjonalisering
og innovasjon

Saksbehandler

Fabian Bonitz

Punkt 6) Forskeren skal respektere andre forskeres bidrag og følge anerkjente standarder for forfatterskap og samarbeid – Retningslinjene presiserer at veileder skal sørge for at studenters/kandidaters interesser ivaretas, og at institusjoner bør legge til rette for at anerkjente normer for forfatterskap og samarbeid følges. I ICMJEs strenge definisjon av rettmessig forfatterskap ved å inkludere de fire kriteriene a-d, vil studenter som medforfattere vanskeligjøres, mht til tidsaspektet fra bidrag i forskningsprosjekt til endelig publisering, og studenters tidsbegrenset periode. Hvorvidt NENTs retningslinjer bør utdype noe rundt dette bør vurderes. Retningslinjene bør også diskutere forskerens institusjonstilhørighet (der flere tilhørigheter) og medforfatterskap; hvilke kriterier som gir en institusjon rett til å stå oppført som medansvarlig.

Punkt 6) Vi mener begrepet «gaveforfatterskap» også bør nevnes helt på slutten («*Så kalt «æresforfatterskap» er uakseptabelt*»).

Interessekonflikter og habilitet

Punkt 11) Retningslinjenes avsnitt om vurdering av habilitet og egen kompetanse rundt vurderinger av andres arbeid er nyttig. En forskers habilitet og egen kompetanse i vurderinger av andres arbeide inkluderer også forhold knyttet til forskningsveiledning, noe som ikke er dekket under akkurat dette punktet.

Beskyttelse av personer

Punkt 12) Vi mener setningen «*Forskning på barn, personer med redusert samtykkekompetanse og andre sårbare grupper kan fordre særskilte tiltak.*» bør utdypes mer med noen eksempler på særskilte tiltak og mulige tilnærminger. Det er et svært viktig tema som naturvitenskapelige og teknologiske fagfelt og disipliner muligens ikke har god nok oversikt over.

Utvalgte temaer

Punkt «Kunstig intelligens») KI påvirker forskningsprosessen og har potensial for radikal endring av forskningen. Retningslinjene presiserer at KI krever en etisk refleksjon for mulige konsekvenser for mennesker og samfunn, men virker spisset mot bruk i behandling og analyser av store datamengder og trening av systemer. Dermed savnes det en diskusjon rundt bruk av teknologien i skriving og artikkelpublisering, mht til den økende forekomsten av «papirmølle» artikler i etterkant av økt fokus på åpen publisering.

Punkt «Forslag til vitenskapsed») Vi støtter inkludering av en erklæring om god forskningsetisk praksis fra hver enkelt forsker, som dermed vil innebære at forskningsmiljøene/forskeren er godt kjent med de forskningsetiske retningslinjene. Ved å inkludere et avsnitt om mulige konsekvenser for brudd på anerkjente forskningsetiske normer (Innledning), kunne erklæringen også inkludert en bekreftelse på kjennskap til dette.

Med vennlig hilsen

Eirin Fausa Pettersen

Avdelingsleder AFII

Fabian Bonitz

Forskningsrådgiver AFII